

NIEUWSBRIEF

Nr 87 - September 2023

NIEUWS

BESTANDSCONTROLE

Van 2 tot 6 oktober 2023 zijn de CegeSoma-collecties op de Luchtvaartsquare en het Cuvelier-depot (ARA2) niet toegankelijk.

► Lees meer

KOREA OORLOG

Het CegeSoma is op zoek naar foto's, brieven en andere archieven met betrekking tot Belgen in de Koreaanse Oorlog. Als u over dergelijke documenten beschikt, aarzel dan niet om contact met ons op te nemen.

► Lees meer

OP DE AGENDA

ONTMOETINGEN PUBLIEKSGESCHIEDENIS

Kom op 25 oktober naar het CegeSoma voor een voordracht door

Patrick Buyse. Hij zal zijn boek presenteren over de exodus van bijna 60.000 mensen van Antwerpen naar West-Vlaanderen in 1944-1945. Het gesprek wordt geleid door Bruno De Wever.

► Lees meer

PUBLICATIES

1943 IN BEZET BELGIË

Niet te missen: het dossier in *La Revue Nouvelle* (2023 - nr. 6) over de houding van de Belgische bevolking na drie jaar bezetting.

► Lees meer

NIEUW NUMMER VAN HET BTNG

Ontdek het nieuwste Engelstalige themanummer van het BTNG, over een onderwerp dat weinig aandacht heeft gekregen in de historiografie, namelijk de geschiedenis van de Belgische bedrijven.

► Lees meer

ONDERZOEK

FED-TWIN BELCOWAR PROJECT

Ontdek het laatste nieuws over dit project, dat een jaar geleden werd opgestart op initiatief van het Rijksarchief/CegeSoma en de KULeuven, over de economische aspecten van de Koude Oorlog in relatie tot België.

► [Lees meer](#)

Luchtvaartsquare 29 / B-1070 Brussel / België
Copyright © CegeSoma / Rijksarchief, *alle rechten voorbehouden*

De jaarlijkse bestandscontrole vindt plaats van 2 tot 6 oktober 2023

Tijdens de eerste week van oktober gaat het personeel van het CegeSoma, zoals elk jaar, over tot een algemene, diepgaande controle van de collecties in de Luchtvaartsquare en de archieven in ARA2. Dit betekent concreet dat de leeszaal van het CegeSoma zoals gewoonlijk open is van dinsdag tot donderdag, maar dat er geen werken, tijdschriften

of brochures aangevraagd kunnen worden. Tijdens die periode kunnen er ook geen archieven van het CegeSoma aangevraagd worden.
Wij danken u bij voorbaat voor uw begrip.

Ander nieuws

[Het archief van sterreporter Alain de Prelle de la Nieppe in het CegeSoma](#)

[Belgium WWII – Diplomatie, bombardementen en Verzet.](#)

[Vacature](#)

[Nieuwe inventaris!](#)

[1943 in bezet België: een keerpunt?](#)

[Laatste nieuws over het FED-tWIN project BELCOWAR](#)

[De Belgische bedrijfsgeschiedenis](#)

[Liber Amicorum voor Bruno De Weaver: ondervoorzitter van ons wetenschappelijk comité](#)

[Het einde van het door Horizon 2020 gefinancierde project EHRI PP](#)

[Bezetting en dagelijks leven: een nieuw bronnenportaal over de Tweede Wereldoorlog](#)

[Nieuwe publicatie 'Provinciebestuur Limburg tijdens de Tweede Wereldoorlog'](#)

[Kunst voor das Reich.](#)

1

2

Gezocht: foto's, brieven en andere archieven over België en de Koreaoorlog!

Afgelopen zomer was het zeventig jaar geleden dat de Koreaoorlog (1950-1953) uitliep op een wapenstilstand. Een echte vrede kwam er nooit. In de zomer van 2025 herdenken we de 75ste verjaardag van het begin van de oorlog.

Eind 1950 ging de Belgische regering in op een verzoek van de Verenigde Naties om troepen naar het Koreaanse schiereiland te sturen om daar onder leiding van de Verenigde Staten het communisme te bevechten. In totaal zouden meer dan 3000 Belgische vrijwilligers voor kortere of langere tijd deel uitmaken van het *Belgian United Nations Command*.

In het kader van het onderzoeksdomein over de Koude Oorlog van het CegeSoma, zullen we de volgende jaren extra aandacht besteden aan de geschiedenis van het Belgische bataljon in Korea. Daarom zijn we op zoek naar foto's, brieven en andere documenten (zoals memoires, pamfletten, exemplaren van het soldatenblad 'De Stille Morgen' / 'Le Matin calme', enz.) over de ervaringen van de Belgische oud-strijders die u bereid zou zijn te schenken aan het CegeSoma. Als deel van het Rijksarchief kan het CegeSoma immers instaan voor een duurzame bewaring en ontsluiting van uw bronnen.

Meer dan twintig jaar geleden lanceerde het centrum een gelijkaardige oproep. Die leverde toen meer dan duizend foto's op, waaronder het album van bataljonscommandant Albert Crahay en dat van Krijgsauditeur te velde Georges Schuermans. Maar we ontvingen minstens even waardevolle foto's van 'gewone' soldaten en kregen waardevol archief van luitenant Benoît Verhaegen. Met deze oproep hopen we dat succes te evenaren.

Hebt u foto's, brieven of andere stukken over de Belgen in Korea die u zou willen schenken? Neem dan contact op met michael.auwers@arch.be of gertjan.desmet@arch.be.

Weg van 't Stad! De Antwerpse exodus naar West-Vlaanderen 1944-1945

Ontmoeting Publieksgeschiedenis van het CegeSoma (2023-6)

Wereldoorlog II [Conferentie](#)

Conferentie met als gast Patrick Buyse

Een gesprek onder leiding van Bruno De Wever

De herfst van 1944 is verschrikkelijk voor de Antwerpse agglomeratie. De aanvallen van de Duitse V1's en V2's kosten aan 3.515 mensen het leven. Om daaraan te ontkomen gaat de Antwerpse bevolking massaal veiliger oorden opzoeken. Van die exodus is erg weinig terug te vinden in de vele werken over deze periode. Terwijl het toch om minstens 150.000 Antwerpse vluchtelingen gaat, van wie er bijna 60.000 verdeeld worden over 254 gemeentes van West-Vlaanderen voor een gemiddelde duur van zes maanden van de herfst van 1944 tot de lente van 1945.

Een vraag van een Antwerpse familie zette Patrick Buyse ertoe aan zich in de archieven te verdiepen. Hij heeft getuigen, familieleden, heemkundigen en historici ondervraagd, die in het algemeen nauwelijks iets over deze episode afwisten.

Het boek dat uit zijn opzoekingen voortkomt, verhaalt de geschiedenis van deze exodus naar West-Vlaanderen en tracht concrete vragen te beantwoorden. Om hoeveel gezinnen en kinderen gaat het? Wie nam het initiatief tot deze massale volksverhuizing? Waar zijn al die mensen beland? Hoe hebben de betrokkenen die exodus beleefd? Welke herinneringen heeft dit buitengewoon avontuur nagelaten?

Onvermijdelijk maakt men een vergelijking tussen die vergeten geschiedenis en de hedendaagse actualiteit.

Maar het gaat ook om een warm en erg menselijk verhaal. Het onthaal dat de ontheemden te beurt viel, heeft vaak vriendschapsbanden gesmeed die nog tot op de dag van vandaag bestaan.

Op woensdag 25 oktober eerstkomend nodigen het CegeSoma en zijn vzw 'De Vrienden van het CegeSoma' u uit om kennis te maken met het werk van Patrick Buyse in het kader van de Ontmoetingen Publieksgeschiedenis. Professor Bruno De Wever heeft meegeschreven aan het voorwoord van dit boek, dat ook een stuk van zijn eigen familiegeschiedenis weer tot leven roept.

Iedereen is van harte welkom!

Patrick Buyse is afkomstig uit West-Vlaanderen. Zijn passies: geschiedenis, erfgoed en politiek. Hij duikt graag in vergeten periodes van onze nationale geschiedenis. 'Weg van 't Stad! De Antwerpse exodus naar West-Vlaanderen 1944-1945' is zijn eerste boek.

© An Clapdorp/Ertsberg

Bruno De Wever is professor emeritus van de Universiteit Gent. Hij is als historicus gespecialiseerd in de geschiedenis van de Vlaamse Beweging en de collaboratie tijdens de Tweede Wereldoorlog. Hij schreef talloze artikels en boeken.

25/10/2023 - 12:30 – 14:00

PRAKTISCHE INFORMATIE:

Waar ? Conferentiezaal van het CegeSoma, Luchtvaartsquare 29 – 1070 Brussel.

Wanneer ? Woensdag 25 oktober 2023 (12u30 – 14u00).

Inschrijving verplicht: isabelle.ponteville@arch.be of 02.556.92.11.

Wie wil kan het boek ter plaatse aankopen tegen € 25,00 (in plaats van € 27,95 in de boekhandel).

Breng gerust andere geïnteresseerden mee !

Hoofdtal (Hoofdtalen)

Nederlands

© CegeSoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11

De Belgische bedrijfsgeschiedenis

Ontdek het nieuwe themanummer van het BTNG (2023-3)

Het nieuwe themanummer van het BTNG (in het Engels) is net verschenen onder leiding van **Robrecht Declercq** van de Universiteit van Gent en **Kenneth Bertrams** van de *Université Libre de Bruxelles*. Zij stelden als gastredacteurs dit themanummer over de Belgische bedrijfsgeschiedenis samen, een sterk onderbelicht thema in de Belgische historiografie

Dit nieuwe themanummer, '*Belgian business beyond borders*', kiest resoluut voor een transnationaal perspectief, wat dus ook het koloniale aspect omvat. De twee gastredacteurs bijten zelf de spits af met een inleidend artikel dat de artikelen in het themanummer in de bredere historiografie plaatst.

De eerste bijdrage van **Jan Vandersmissen** en **Christophe Verbruggen** (beiden UGent) gebruikt netwerkanalyse voor een onderzoek van Belgische investeringen in Egypte, vanuit het centrale concept van interlocking directorates dat verschillende private actoren aan elkaar kon verbinden om zo het Belgische expansionisme sneller te doen verlopen.

In zijn artikel behandelt **Sven Van Melkebeke** (Industriemuseum Gent) de ontwikkeling van de Congolese katoen- en textielindustrie in relatie tot de textielindustrie in Gent, en meer specifiek ook de rol van het conglomeraat UCO.

Robrecht Declercq (UGent) analyseert de evolutie van het Belgische zakenleven in Congo na de onafhankelijkheid van 1960 door de strategieën van enkele grote bedrijven als uitgangspunt te nemen.

Maité Van den Borre (UGent) werpt een verrassend nieuw licht op de inzet en de uitkomst van het hele nationaliseringsproces van de *Union Minière du Haut Katanga* (UMHK) in 1966-67.

Kenneth Bertrams (ULB) onderzoekt hoe het chemische familiebedrijf UCB zich geleidelijk ontpopte tot een essentiële bio-farmaceutische firma.

Het artikel van **Julien del Marmol** (ULB), tot slot, analyseert het proces van de internationale expansie van het Franse bedrijf Piedboeuf-Artois in de periode voor het uit zou groeien tot de grootste biermultinational ter wereld, AB-Inbev.

Dit themanummer is te koop tegen 15 euro (exclusief verzendingskosten) en kan besteld worden bij Hilde Keppens, CegeSoma, Luchtvaartsquare 29, 1070 Brussel, +32 2/556 92 11 - hilde.keppens@arch.be

Ander nieuws

[Het archief van sterreporter Alain de Prelle de la Nieppe in het CegeSoma](#)

[Belgium WWII – Diplomatie, bombardementen en Verzet.](#)

[Vacature](#)

[Nieuwe inventaris!](#)

[1943 in bezet België: een keerpunt?](#)

[Laatste nieuws over het FED-tWIN project BELCOWAR](#)

[De jaarlijkse bestandscontrole vindt plaats van 2 tot 6 oktober 2023](#)

[Liber Amicorum voor Bruno De Wever: ondervoorzitter van ons wetenschappelijk comité](#)

Het einde van het door Horizon 2020 gefinancierde project EHRI PP
Bezetting en dagelijks leven: een nieuw bronnenportaal over de Tweede Wereldoorlog
Nieuwe publicatie 'Provinciebestuur Limburg tijdens de Tweede Wereldoorlog'
Kunst voor das Reich.

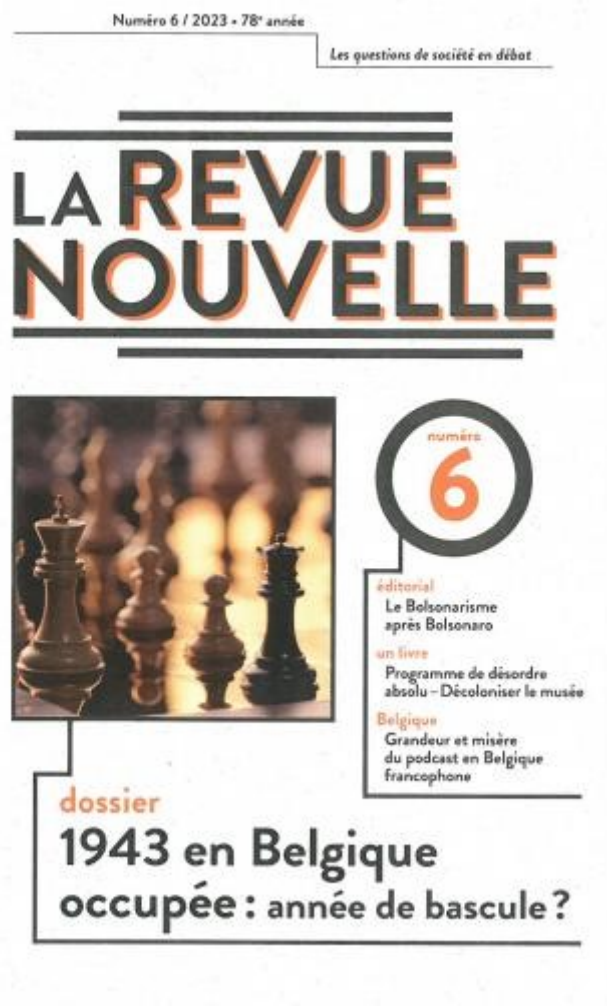
1

2

1943 in bezet België: een keerpunt?

Een dossier van 'La Revue nouvelle' (2023 – nr. 6) over de houding van de Belgische bevolking na drie jaar bezetting.

De artikels van dit dossier, gecoördineerd door **Geneviève Warland** (*UCLouvain*), gaan over de Belgische bevolking, haar moreel, haar verwachtingen, haar reacties op de spanningen en de repressie die ze in 1943 ondergaat. Zes bijdragen van zeven auteurs lichten een tipje van de sluier op over thema's die nog niet zo vaak aan bod zijn gekomen in de Belgische geschiedschrijving. Twee artikels zijn van de hand van historici van het CegeSoma, Fabrice Maerten en Dirk Luyten.

In een eerste bijdrage analyseert **Hugues Wenkin** de gemengde gevoelens van de Belgische bevolking in 1943. Enerzijds een jaar van tegenslagen voor het Duitse leger en toenemend verzet, anderzijds een jaar van almaar moeilijkere levens- en werkomstandigheden.

Het gesprek met **Fabrice Maerten** toont de verschillende vormen van verzet in België en biedt een reflectie vanuit sociografisch perspectief op de toenemende bereidheid tot verzet bij de bevolking in 1943.

Luc Michel gaat nader in op het Socratesnetwerk dat financiële hulp bood aan de werkweigeraars van de verplichte tewerkstelling via een systeem van leningen dat werd opgezet door een jonge bankier, Raymond Scheyven.

Louis Fortemps en **Gabriel Vincent** analyseren de zware repressie van de geheime politie van het Duitse leger (*Geheime Feldpolizei*) tegen de weerstanders en hun netwerken. Het jaar 1943 is hier synoniem van een radicalisering van de acties van deze politie en het invoeren van zwaardere verhoormethodes.

1943 is ook een zwart jaar voor de koopkracht van de Belgen die er sterk op achteruit gaat. De verplichte arbeidsdienst in Duitsland bereikt een hoogtepunt met de oproepingen per leeftijdscategorie. Maar anderzijds wordt in 1943 voort nagedacht over de voorbereiding van de naoorlogse periode; het Sociaal Pact tekent zich stilaan af. Meer hierover in de bijdrage van **Dirk Luyten**.

Tot slot brengt **Marc Audrit** het gedetailleerde verhaal over de roemruchte aanval op het Gestapohoofdkwartier door piloot Jean de Sélys Longchamps op 20 januari 1943. Een gebeurtenis die een zekere weerklank vindt en onweerlegbaar het moreel van de Belgische bevolking opvijzelt, maar die ook aan de oorsprong ligt van soms nogal fantasisistische verhalen..

Heb je belangstelling voor dit nummer van 'La Revue nouvelle' ? [Op de website van het tijdschrift](#) vind je meer informatie.

Ander nieuws

[Het archief van sterreporter Alain de Prelle de la Nieppe in het CegeSoma](#)

[Belgium WWII – Diplomatie, bombardementen en Verzet.](#)

[Vacature](#)

[Nieuwe inventaris!](#)

[Laatste nieuws over het FED-tWIN project BELCOWAR](#)

De jaarlijkse bestandscontrole vindt plaats van 2 tot 6 oktober 2023

De Belgische bedrijfsgeschiedenis

Liber Amicorum voor Bruno De Wever: ondervoorzitter van ons wetenschappelijk comité

Het einde van het door Horizon 2020 gefinancierde project EHRI PP

Bezetting en dagelijks leven: een nieuw bronnenportaal over de Tweede Wereldoorlog

Nieuwe publicatie 'Provinciebestuur Limburg tijdens de Tweede Wereldoorlog'

Kunst voor das Reich.

1

2

Laatste nieuws over het FED-tWIN project BELCOWAR

Het FED-tWIN project BELCOWAR (*Belgium and the Cold War*) gaat op 1 oktober al zijn tweede jaar in. Het afgelopen jaar werd op verschillende fronten een begin gemaakt aan het onderzoek naar de economische aspecten van de Koude Oorlog. Daartoe werd bijvoorbeeld onderzoek verricht in het archief van het Ministerie van Economische Zaken dat

recent werd overgedragen aan het Rijksarchief en intussen toegankelijk gemaakt. Dankzij de medewerking van archivaris Dr. Guy Coppieters kwam het archief van het zogenaamde *CoCom* (*Coordinating Committee*) boven water. Een informele organisatie die opgericht werd in het kader van het Marshallplan en beperkingen oplegde aan de Europese handel met Oost-Europa. Internationale historici vermoedden terecht dat België een niet te onderschatten rol speelde binnen *CoCom*, maar beschouwden het Belgische archief als verloren gegaan. De inhoud van het archief maakt het onderwerp uit van een 'position paper' die zal verschijnen in het themanummer van het *BTNG* omtrent 'België en de Koude Oorlog'.

In Leuven werden het afgelopen jaar ook meerdere masterproeven geschreven op basis van dit erg rijke fonds. Eén daarvan werd geschreven binnen de Engelstalige *Master of History* en zal in de loop van het najaar uitmonden in een wetenschappelijk artikel.

Daarnaast werd de politiek-economische benadering van geopolitieke conflicthaarden ook geïntroduceerd bij studenten uit de Bachelor en Master Geschiedenis en de *Master of European Studies*. Om het archiefonderzoek zo vlot mogelijk te laten verlopen, kregen de studenten eerst een aantal inleidende sessies omtrent de (inter)nationale historiografie en de oorsprong en ontwikkeling van de *General Agreement on Tariffs and Trade (GATT)*. Vervolgens konden de studenten hun voorlopige onderzoeksresultaten met elkaar delen tijdens informele onderzoeksseminaries.

Bart Kerremans heeft intussen ook uitgebreid archiefonderzoek verricht in de *National Archives* in Washington. Daaruit is onder meer gebleken dat er in de loop van de jaren '50 spanningen ontstonden tussen België en de Verenigde Staten omtrent een bilateraal *Treaty of Friendship, Commerce and Navigation*.

We zullen geregeld updates brengen aangaande dit boeiende project dat uitgevoerd wordt door Widukind De Ridder (CegeSoma KULeuven) met Dirk Luyten (Cegesoma/Rijksarchief) en Bart Kerremans (KULeuven) als promotoren.

Ander nieuws

[Het archief van sterreporter Alain de Prelle de la Nieppe in het CegeSoma](#)

[Belgium WWII – Diplomatie, bombardementen en Verzet.](#)

[Vacature](#)

[Nieuwe inventaris!](#)

[1943 in bezet België: een keerpunt?](#)

[De jaarlijkse bestandscontrole vindt plaats van 2 tot 6 oktober 2023](#)

[De Belgische bedrijfsgeschiedenis](#)

[Liber Amicorum voor Bruno De Wever: ondervoorzitter van ons wetenschappelijk comité](#)

[Het einde van het door Horizon 2020 gefinancierde project EHRI PP](#)

[Bezetting en dagelijks leven: een nieuw bronnenportaal over de Tweede Wereldoorlog](#)

[Nieuwe publicatie 'Provinciebestuur Limburg tijdens de Tweede Wereldoorlog'](#)

[Kunst voor das Reich.](#)

1

2

